

Innhold

Forord	9
Kapittel 1	
Et første blikk på det norske språksamfunnet	11
Dialektutjamning	12
Dialektskifte	14
«Knot», bidialektisme, multietnolekt	14
Bokmål versus nynorsk	16
Ulike former for bokmål	17
Hva slags bok er dette – og for hvem?	18
Kapittel 2	
Hva vi egentlig snakker om når vi snakker om språk	20
Språk – inne i kroppen og utenfor	21
Grenser for språk	23
Språksyn og fagutvikling	27
Den sosiokulturelle lingvistikkenes fødsel	31
Forslag til videre lesing	35
Oppgaver	35
Kapittel 3	
Sentrale teoretiske perspektiver	36
Språkets indeksikalitet	37
Språk og identitet	40
Språkholdninger og språklige ideologier	44
«Språk er makt»	46
Taus kunnskap og «usynlige» normer	52

Forslag til videre lesing	57
Oppgaver	57

Kapittel 4

Standardisering av språk. Språklige hierarkier og deres rolle i språkendringsprosesser .....

.....	59
Framveksten av standardisering som tankemodell	60
Språk fra gulv til tak	63
Nordmenn og språkstandarder	67
Det moderat standardiserte Norge	76
Standardisering som forklaringsfaktor i språkendringsprosesser	79
Forslag til videre lesing	82
Oppgaver	83

Kapittel 5

Grenseoverskridende språkbruk. Språklige praksiser på tvers av vante kategorier .....

.....	84
Språklige grenser - barrierer og muligheter	85
«Knoting» og bidialektal veksling	87
Norsk med andrespråkstrekk	92
Multietnolekt	98
Alternative perspektiver - språking og transspråking	101
Forslag til videre lesing	104
Oppgaver	104

Kapittel 6

Landet med de mange skriftnormalene. Et (litt) annet blikk på norsk språkhistorie .....

.....	105
Bokmål og nynorsk - to sidestilte skriftspråk?	107
Etableringen av de to skriftnormalene - en politisk kamp	108
Etableringen av riksmål som sosiokulturell strategi	109
Etableringen av landsmål som sosiokulturell strategi	112
Bokmål og nynorsk på det lingvistiske markedet i dag	115
Et blikk på livet innad i de to skriftnormalene - med vekt på radikalt bokmål	120
Et språkhistorisk tilbakeblikk	121
Radikalt bokmål i dag	127
Forslag til videre lesing	130
Oppgaver	131

Kapittel 7

Staving med mening. Forholdet mellom skrift og tale i en digitalisert tid 132

Skrift og makt: Helt kort om skriftlighetens historie 133

Skriftspråk som det «egentlige» språket 135

Hva skiller muntlighet og skriftlighet? 136

Skriftlighetens moderne forvandling 139

De små forskjellene – skrifttegnenes indeksikalitet 142

Når tale skal bli «et sprog for øiet» 146

Normpluralisering som utviklingstendens 151

Forslag til videre lesing 153

Oppgaver 153

Kapittel 8

Minoriteter og minoritetsspråk i Norge. Flere måter å være minoritetsspråklig på 154

Minoritetsspråk vs. majoritetsspråk 156

Historien til noen utvalgte språklige minoriteter i Norge 156

    Hanseater og andre tyskspråklige 157

    Dansker 162

    Samer 167

Avrundende betraktninger omkring det å være minoritetsspråklig i Norge i dag ... 175

Forslag til videre lesing 177

Oppgaver 177

Kapittel 9

Den lingvistiske markedsplassen. Språket som (merke)vare 178

Lingvistiske landskap 179

Språkets stedlighet 181

Språk som salgstriks 183

Språkets markedsverdi 189

Forslag til videre lesing 193

Oppgaver 194

Kapittel 10

Kampen om språket. Et sideblikk til språklæreren og språklæringen 195

Å lære om språk – og å lære om verden 195

Skolens språksosialisering 198

Det kritiske blikket 200

Læreren som språkpoliti og portvokter	204
Sluttord om øyeåpning	208
Forslag til videre lesing	209
Oppgaver	210
Litteraturliste	211
Forfatteromtaler	228
Stikkordsliste	229